

Eindverslag

**Project Vaart In Innovatie Vervolgopleidingen
(In VIVO)**

**Onderwijs en Opleidingsregio Noord-Oost
(OOR NO)**

2007 - 2010

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Doelstellingen 2007 - 2010.....	4
Beschrijving projecten 2007 – 2010.....	5
Evaluatie 2007 - 2010.....	7
Het vervolg.....	9
Bijlage 1: Overzicht resultaten per deelproject.....	10
Bijlage 2: Kernteamleden OOR NO.....	12
Bijlage 3: Overzicht regionale bijeenkomsten	13

Inleiding

Het project Vaart In Innovatie Vervolg Opleidingen (In VIVO) is in oktober 2006 van start gegaan met als doel om de vernieuwde opleidingsplannen van Obstetrie & Gynaecologie O&G (HOOG) en de Kindergeneeskunde (GOED) te implementeren. Doel is tevens succesfactoren te destilleren en valkuilen te herkennen voor andere medisch specialistische vervolgopleidingen die een vergelijkbaar implementatietraject ingaan. Het project In VIVO was een landelijk project dat vier jaar heeft geduurd. In de acht Onderwijs en Opleidingsregio's (OOR's) van Nederland zijn kernteams geformeerd waarin twee opleiders gynaecologie, twee opleiders kindergeneeskunde, twee AIOS en een onderwijskundige zitting hebben.

In dit document wordt door het kernteam van de OOR Noord- en Oost-Nederland (NO) stilgestaan bij het project In VIVO in de OOR NO. In de OOR NO is gekozen voor een projectmatige aanpak. In dit verslag worden achtereenvolgens de geformuleerde doelstellingen, de behaalde resultaten voor de verschillende deelprojecten, en de zaken die meegenomen worden in het vervolg op het In VIVO project besproken. In bijlage 1 vindt u een beschrijving van de resultaten per deelproject, in bijlage 2 vindt u de kernteamleden van het project en in bijlage 3 vindt u informatie over de regionale bijeenkomsten die in de OOR NO zijn georganiseerd.

Competenties

Zowel in de studie geneeskunde als bij de medisch specialistische vervolgopleidingen wordt gebruik gemaakt van de ervaringen die zijn opgedaan in Canada. In Canada zijn de CanMEDS competenties geformuleerd die expliciet in de opleiding tot medisch specialist aan de orde moeten komen. CanMEDS staat model voor de vernieuwing van de medisch specialistische opleidingen in Nederland en deze zijn voor de Nederlandse setting vertaald in de competenties Medisch Handelen, Samenwerking, Communicatie, Organisatie, Kennis & Wetenschap, Maatschappelijk Handelen en Professionaliteit. Achtergronden van de modernisering vormen maatschappelijke ontwikkelingen waarin wordt gevraagd om een professional (arts) die aantoonbaar competent is en in staat is om op zijn/haar verworven competenties te reflecteren gedurende de opleiding en in de beroepsuitoefening als medisch specialist.

Regionale samenwerking

Onder het motto 'In VIVO dat zijn wij' is in 2007 de gehele OOR NO enthousiast gezamenlijk aan de slag gegaan. Het motto verwijst naar de bewuste keuze om als OOR NO vanaf het begin te investeren in samenwerking tussen de universitaire en algemene ziekenhuizen met veel aandacht voor het delen van succes- en faalfactoren. De deelnemende opleidingsinstellingen in het project waren: het Universitair Medisch Centrum Groningen, het Medisch Centrum Leeuwarden, het Medisch Spectrum Twente, het Deventer Ziekenhuis, de Isala Klinieken en het Martini Ziekenhuis. De rode lijn in het project waren de regionale bijeenkomsten. In deze bijeenkomsten zijn ervaringen uitgewisseld, is gereflecteerd en elke keer werden door iedere opleidingsgroep doelen gesteld voor het volgende halfjaar. Kenmerkend aan de aanpak in de OOR NO is dat niet werd gewacht tot de nieuwe opleidingsrichtlijnen 'klaar' waren, maar dat al gaandeweg formulieren en instrumenten in de praktijk verder ontwikkeld werden. Het kernteam In VIVO in de OOR NO is bij de implementatie constructief en enthousiast ondersteund door de Postgraduate School of Medicine (PGSOM) van het Wenckebach Instituut.

Docent- en AIOSprofessionalisering, kwaliteitszorg en bedrijfsvoering vs. opleiding

Op alle locaties is tijd en aandacht besteed aan docent- en AIOSprofessionalisering en de invoering van de nieuwe opleidingsinstrumenten. Al deze activiteiten op regionaal en lokaal niveau hebben hun vruchten afgeworpen. De opleidingsinstrumenten Korte Praktijk Beoordeling (KPB), de Objective Structured Assessment of Technical Skills (OSATS), de 360 graden feedback en een web-based versie van het portfolio zijn geïmplementeerd. Aanvullende korte cursussen voor supervisors en AIOS gericht op gestructureerde feedback en de nieuwe opleidingsinstrumenten zijn ontwikkeld en verzorgd door het Wenckebach Instituut, in samenwerking met docenten van de teaching hospitals in de OOR NO. Ervaring is opgedaan met het evalueren van het leerklimaat en docentcompetenties. Gedurende het project moest gezocht worden naar een nieuwe

balans tussen bedrijfsvoering en opleiding, door de forse beperking van de instroom van AIOS kindergeneeskunde.

In het vervolg op In VIVO worden de ontwikkelingen gecontinueerd in lopende projecten, waaronder het regionale project kwaliteitszorg voor de medische vervolgopleidingen. De introductiecursus voor AIOS, de Active Learner Cursus, is opengesteld voor AIOS van andere disciplines.

Langs deze weg willen wij alle (plv.)opleiders, supervisoren en AIOS kindergeneeskunde en O&G bedanken voor hun inzet en de inspirerende samenwerking in het In VIVO project. Ook bedanken wij de Raden van Bestuur voor het beschikbaar stellen van ondersteuning voor het project.

Namens het kernteam OOR NO

mr. dr. Eduard Verhagen
prof. dr. Marian Mourits
prof. dr. Eric Duiverman

Doelstellingen 2007 - 2010

Voor 2007 – 2010 zijn voor de OOR NO de volgende doelstellingen geformuleerd. Deze doelstellingen zijn weer gebaseerd op de doelstellingen die door het landelijke projectteam zijn opgesteld.

Doelstellingen 2007 – 2010:

- Facilitering van een integrale invoering van de nieuwe opleidingsplannen Kindergeneeskunde en O&G in de OOR NO. Hierbij dient nadrukkelijk gestreefd te worden naar een regionale aanpak met alle deelnemende opleidingsinstellingen kindergeneeskunde en O&G in de OOR NO
- Verzorgen docent- en AIOSprofessionalisering voor (alle) supervisors en AIOS
- Implementeren van gestructureerde feedback (Pendleton rules)
- Structuren stages en de begeleiding op de competentieontwikkeling
- Implementeren toetsinstrumenten (KPB, portfolio, 360 graden feedback, OSATS, voortgangsgesprekken)
- Stimuleren van een veilig en stimulerend opleidingsklimaat
- Produceren opleidingsrichtlijnen portfolio en docentprofessionalisering
- Implementeren kwaliteitsborgingsysteem (via evaluatie leerklimaat en docentcompetenties)
- Ontwikkelen E-learning module voor de cursus “Nekplooiemeting & Counseling”
- Profileren van de resultaten in de OOR NO, nationaal en internationaal

Beschrijving projecten 2007 – 2010

Nu volgt een beschrijving van de hoofd- en deelprojecten die in het In VIVO project in de OOR NO zijn ontplooid. In bijlage 1 zijn de resultaten gegeven die in onderstaande projecten zijn behaald.

1. Hoofdproject In VIVO

Kernteam In VIVO

In de OOR NO is een kernteam geformeerd bestaande uit specialisten en AIOS O&G en Kindergeneeskunde om de implementatie van de opleidingsvernieuwingen te begeleiden. Iedere maand was er een afstemmingsoverleg onder afwisselend voorzitterschap van de implementatiecoördinator O&G en kindergeneeskunde. Van zowel O&G als kindergeneeskunde hadden enkele AIOS zitting in het kernteam.

Regionale bijeenkomsten In VIVO

Voor alle specialisten en AIOS O&G en kindergeneeskunde in de regio zijn ieder half jaar (in totaal zeven) succesvolle bijeenkomsten georganiseerd om ideeën en ervaringen uit te wisselen over de implementatie van de vernieuwingen in het eigen ziekenhuis. Hierbij stelden de deelnemers doelen en werd geëvalueerd in hoeverre de implementatiedoelen waren. De implementatiecoördinatoren vervulden, samen met de procesbegeleiders in het UMCG, een centrale rol in de organisatie van deze bijeenkomsten.

AIOS lunches / overleg

Onder de AIOS O&G en kindergeneeskunde in het UMCG vond iedere maand een AIOS-lunch plaats om het enthousiasme, de coördinatie en de taakverdeling onder AIOS te bevorderen. Het achterliggende idee was dat alle AIOS actief betrokken moesten zijn bij de vernieuwingen en dat zij participeerden in de verschillende In VIVO activiteiten.

Congressen / presentaties

Op de congressen van de Association Medical Education in Europe (AMEE) en de Nederlandse Vereniging van Medisch Onderwijs (NVMO) zijn papers gepresenteerd over In VIVO in de OOR NO. Verder zijn er presentaties gegeven op de landelijke focusbijeenkomsten en resultaatbesprekingen van In VIVO, op de landelijke conciliumvergaderingen van O&G en kindergeneeskunde en op de COC vergaderingen in de OOR NO.

Publicaties

De noordelijke regio werd en wordt in het land over het algemeen gezien als voorloper en innovator in het project In VIVO. Vele documenten van de OOR NO zijn door de landelijke groep verspreid over andere OOR's. Verder zijn er artikelen geschreven voor Social Science & Medicine, Tijdschrift Medisch Onderwijs en Medisch Contact. In de digitale nieuwsbrief van het Wenckebach Instituut zijn artikelen gepubliceerd over het project In VIVO in de OOR NO.

Opleidingsrichtlijnen

Iedere OOR had de opdracht om een opleidingsrichtlijn te ontwikkelen. De OOR NO had de opdracht om *het gebruik van het portfolio* en *inzet van docentprofessionalisering* uit te werken.

Invoering poli-op-naam

De AIOS O&G lopen in het UMCG stages van tien weken gedurende de periode dat zij in het UMCG werkzaam zijn. Gedurende het In VIVO project werd het mogelijk gemaakt dat AIOS een eigen poli ('op naam') kregen gedurende hun stages Gynaecologie en Voortplantingsgeneeskunde en gedeeltelijk tijdens de stages Verloskunde. In het oude systeem was dit niet mogelijk (onder andere door technische problemen van non-compatibele roostersystemen) waardoor AIOS en patiënten de continuïteit in de zorg en behandeling misten. Met het nieuwe systeem konden AIOS bepaalde patiënten terugzien op hun poli waardoor het inzicht in en het effect van de gekozen behandeling en interventies meer zichtbaar werden voor AIOS. De verwachting was, dat niet alleen hierdoor de efficiëntie en kwaliteit van de spreekuren en de tevredenheid van patiënten toe zouden

nemen, maar dat ook de competentieontwikkeling van de AIOS een sterkere leercurve zou vertonen. De poli-op-naam werd succesvol ingevoerd voor (bijna) alle stages verloskunde, voortplanting en gynaecologie.

Begeleide intervisie groepen

De AIOS O&G leerden in kleine intervisie groepen onder begeleiding van een ervaren communicatie adviseur reflecteren op hun competenties.

2. Project docentprofessionalisering

Voor In VIVO werd een speciaal programma ontwikkeld waarin de supervisors en AIOS werden getraind in didactische basisvaardigheden en het gebruik van de nieuwe opleidingsinstrumenten KPB en portfolio. Het programma bestond uit een tweedaagse basiscursus deel 1 van het Teach-the-Teacher programma van het Wenckebach Instituut. Daarnaast waren er twee uur durende praktische workshops rondom de onderwerpen KPB, Portfolio en feedback. Voor de AIOS werd een introductiecursus (Active Learner Cursus) ontwikkeld waarin kennis werd gemaakt met de nieuwe opleiding en opleidingsinstrumenten en AIOS handvatten kregen om deze instrumenten zodanig in te zetten dat zij het maximale uit hun opleiding konden halen.

3. Project Instructievideo's

Gedurende het In VIVO project is er een instructie DVD voor de KPB ontwikkeld in samenwerking met de kinderartsen van het Medisch Centrum Leeuwarden en het Wenckebach Instituut.

4. Project E-learning & Skillslab

Voor het onderwerp "Nekplooiemeting, prenatale screening en counseling" is binnen In VIVO een E-module ontwikkeld. Deze module werd ontwikkeld op basis van de zeven competenties en de te leren kennis en vaardigheden. De module bestaat uit een literatuurstudie met een afsluitende web-based ingangstoets, een aantal rollenspelen in het skillslab, een praktijktraining met diverse praktische beoordelingen en een eindgesprek.

5. Project Nestor

Voor de specialisten en AIOS O&G en kindergeneeskunde in de OOR NO is een elektronische leeromgeving ontwikkeld waar informatie over In VIVO, alle opleidingsvernieuwingen, het regionale onderwijs en andere actuele opleidingszaken op stonden. Alle onderwijsinformatie, gehouden voordrachten en referaten alsmede PICO's waren hier te zien.

6. Project Onderzoek & kwaliteitszorg

Onderzoek naar opleidingsvernieuwingen

In de OOR NO is een promotieonderzoek uitgevoerd (door E. Jippes) naar het gebruik van de opleidingsinstrumenten en de factoren die de implementatie van deze instrumenten en de nieuwe opleidingsplannen beïnvloed hebben.

Onderzoek naar leerklimaat docentcompetenties

Voor het verbeteren van het leerklimaat en de docentcompetenties is een systeem ontwikkeld voor het in kaart brengen van het leerklimaat en de individuele docentcompetenties.

Evaluatie 2007 - 2010

Het project In VIVO in de OOR NO is naar de mening van het kernteam succesvol verlopen. Succesfactor was de regionale aanpak. Van meet af aan is gewerkt aan een regionale aanpak met alle deelnemende opleidingsgroepen O&G en kindergeneeskunde in de OOR NO. Bij de regionale bijeenkomsten was stevast een delegatie van iedere opleidingsgroep aanwezig. Dit maakte het mogelijk om de lijn in de implementatie goed vast te houden en te leren van elkaars ervaringen. Uit de evaluatiegegevens in bijlage 3 blijkt dat deze veranderkundige strategie goed heeft gewerkt, de opkomst was goed en de deelnemers waren enthousiast over de inzichten die zij hebben opgedaan. Het regionale karakter van de aanpak blijkt verder uit het afwisselend organiseren van de bijeenkomsten in het UMCG en in de regionale opleidingsinstellingen.

Het verzorgen (en verplicht stellen) van Teach-the-Teacher trainingen en korte praktijkbijeenkomsten was essentieel voor het slagen van het project. De praktijkbijeenkomsten, ook wel Teaching on the Run genoemd, waren bedoeld om de supervisors te enthousiasmeren voor de Teach-the-Teacher cursussen. Deze opzet bleek goed gekozen.

Aanvankelijk bleek het lastig om de KPB geïmplementeerd te krijgen. Het bleek dat het ad hoc organiseren van een KPB moeilijkheden met zich mee bracht omdat supervisors niet beschikbaar waren of AIOS onvoldoende assertiviteit toonden in het vragen van een KPB. Dit is in een aantal afdelingen opgelost door het plannen van beschermde tijd voor KPB's, bijvoorbeeld door standaard bij de eerste patiënt in een poli programma een supervisor vrij te roosteren die de KPB bij de AIOS af kan nemen. De OSATS (alleen voor de O&G) is van meet af aan succesvol ingevoerd, dit kan toegeschreven worden aan het observatie- en terugkoppelmoment (tussen supervisor en AIOS) dat van nature al aanwezig is bij operaties.

Bij de invoering van het portfolio bleek al snel dat dit instrument alleen zinvol gebruikt kon worden als er een duidelijke stage structuur met begeleiding aanwezig was. Voornamelijk in het UMCG, maar ook in de grotere opleidingsinstellingen in de OOR, is om deze reden energie gestoken in het herzien van de stage structuren en de beschrijving hiervan in het regionale / lokale opleidingsplan. De bedoeling is dat voor iedere stage een begin- (een tussen-) en eindgesprek met een begeleidende supervisor plaatsvindt. In het begingespreek worden de te behalen leerdoelen voor de stage (en persoonlijke leerdoelen van de AIOS) besproken en aan het eind van de stage worden deze geëvalueerd.

Het 360 graden formulier werd later in het implementatieproces ingepast omdat de OOR eerst wilde investeren in de basis (effectief feedback geven) en het gebruik van de primaire opleidingsinstrumenten KPB en portfolio. Hoewel de financiering lange tijd onduidelijk was, is het e-portfolio systeem ePass (van de universiteit Maastricht) in 2009 succesvol door beide disciplines in gebruik genomen. De verwachting is dat het gebruik van het 360 graden formulier met dit e-portfolio systeem zal toenemen.

Betrokkenheid van AIOS bij het project was essentieel. Zij hebben een eigen verantwoordelijkheid voor het vormgeven van de eigen opleiding. De introductiecursus voor nieuwe AIOS (Active Learner Cursus), waarbij kennis wordt gemaakt met de nieuwe opleiding (en de instrumenten) en AIOS leren een Individueel Ontwikkelingsplan (IOP) te maken, wordt door de AIOS als een aanwinst beschouwd.

Gedurende het In VIVO project hebben een aantal opleidingsgroepen ervaring opgedaan met de evaluatie van het leerklimaat en de evaluatie van docentcompetenties. Kenmerkend voor de aanpak in de OOR NO is de vraaggestuurde aanpak. Dit betekent dat niet alle opleidingsgroepen hebben meegedaan, maar de ervaringen van de groepen die wel hebben meegedaan stemden positief. De evaluaties boden supervisors en opleidingsgroepen de mogelijkheid om met elkaar in gesprek te gaan over opleiden, en de evaluaties boden concrete handvatten voor verbetering. Goede afspraken in de opleidingsgroep (over toegang tot de data) en een goede logistieke ondersteuning van de afname en verwerking van de vragenlijsten waren een voorwaarde voor succes.

Aandachtspunt bij de implementatie van het project was het spanningsveld tussen opleiding en bedrijfsvoering. Gedurende het project werd het aantal opleidingsplaatsen bij de kindergeneeskunde fors gereduceerd. Dit leidde tot een hogere werklast voor zittende AIOS en supervisors. De energie en tijd die het zoeken naar een nieuwe balans tussen opleiding en bedrijfsvoering met zich mee bracht is ten koste gegaan van het implementatieproces. Hoewel een reductie van de opleidingsplaatsen in de planning lag, viel de hoogte van de reductie tegen.

Van belang voor het succes van de aanpak in de OOR NO was de inspirerende en prettige samenwerking tussen de procesbegeleiders van de PGSOM en de artsen in het kernteam en de opleidingsgroepen. De PGSOM heeft hierbij het kernteam ondersteund met onderwijskundige, veranderkundige en organisatorische ondersteuning. Een voorbeeld hiervan is de opzet en organisatie van de regionale bijeenkomsten. De procesbegeleiders hebben de veranderkundige strategie achter de bijeenkomsten uitgedacht en de bijeenkomsten georganiseerd, in goede afstemming met de artsen in het kernteam. De artsen in het kernteam stonden centraal in de bijeenkomsten zelf, zij waren voorzitter of workshopleider. Op deze manier werden de sterke kanten van zowel de artsen als de procesbegeleiders optimaal benut.

Het vervolg

De ervaringen van het project In VIVO in de OOR NO zijn en worden meegenomen in nieuwe initiatieven in de OOR. In VIVO zal zelf verder gaan met de organisatie van een jaarlijkse regionale bijeenkomst. Andere opleidingsgroepen in de OOR NO (buiten de Kindergeneeskunde en O&G) hebben de mogelijkheid om voor de opzet en organisatie van dergelijke bijeenkomsten ondersteuning te vragen bij de PGSOM van het Wenckebach Instituut.

De Active Learner Cursus is inmiddels ingebed in het reguliere inwerk programma van AIOS kindergeneeskunde en O&G. De cursus is ook beschikbaar voor andere opleidingsgroepen. Opleiders die interesse hebben kunnen zich wenden tot de PGSOM om te bekijken hoe en wanneer deze cursus ingebed kan worden in het regionale / lokale opleidingsplan van het eigen specialisme.

De inzichten van In VIVO met betrekking tot de evaluatie van het leerklimaat en de evaluatie van docentcompetenties zijn meegenomen in het OOR brede kwaliteitszorg project voor de medische vervolgopleidingen waarin de PGSOM een regierol zal vervullen. In het kader van dit project kunnen alle opleidingsgroepen in de OOR een aanvraag doen bij de PGSOM voor een evaluatie van het leerklimaat (via de vragenlijst Dutch Residency Educational Climate Test) en docentcompetenties (via de vragenlijst Systematic Evaluation of Teaching Qualities). Via een web-based enquête systeem kunnen deelnemers snel en eenvoudig een vragenlijst invullen. Naast de vragenlijstafname en -terugrapportage, kunnen opleidingsgroepen een maatwerkadvies krijgen over het in te zetten verandertraject. Naast de aanvraag van de SetQ en D-RECT kunnen opleiders ook een aanvraag indienen voor het doen van een proefvisitatie (volgens het nieuwe visitatiestelsel).

Alle opgedane ervaringen in het In VIVO project worden meegenomen in de ondersteuning vanuit de PGSOM bij de implementatie van de vernieuwde opleidingsplannen.

Bijlage 1: Overzicht resultaten per deelproject

<i>Deelproject</i>	<i>Resultaten</i>
1. Hoofdproject	<p><i>Bijeenkomsten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organisatie zeven regionale bijeenkomsten In VIVO + lesplan en presentaties • Organisatie maandelijkse kernteamoverleggen • Organisatie maandelijkse AIOS lunches bij kindergeneeskunde en O&G <p><i>Publicaties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pols J, Jippes E, Verhagen AEE, Hercules LM, Sauer PJJ. Vernieuwing opleiding kindergeneeskunde in het Beatrix Kinderziekenhuis, Universitair Medisch Centrum Groningen: ontwerp. TMO 2007;26(2):63-74 • Jippes E, Hercules LM, Duiverman EJ, Verhagen AEE, Mourits MJE, Aanpak invoering vernieuwingen specialistenopeiding Kindergeneeskunde en Obstetrie & Gynaecologie in de OOR Noord- & Oost-Nederland, TMO 2008,27(4): 181-190 • Baane JA, , Heineman MJ, Busari JO, Fluit CRMG, Jippes E, Kroon C de, Aios vaardig aan het roer, TMO 2008. Tijdschrift voor Medisch Onderwijs 2008; 27 (6) 296-303 • Koops A, Eising HP, Franssen MTM, Jippes E, Mourits MJE, Lonkhuijzen LCRW van, De Jaarlijkse Kwaliteitsevaluatie van de opleiding tot gynaecoloog in de Onderwijs- en OpleidingsRegio Noord-Oost, TMO 2009,28(1): 29-35 • Jippes E, Lonkhuijzen LRCW, Boendermaker PM, Loon AJ, Mourits MJE, Een spagaat met voordelen, Medisch Contact 2009,64(9): 385-387 • Jippes E, Achterkamp, MC, Pols J, Brand, PLP, Engelen van, JML, Disseminating innovations in health care practice: Training versus social networks, Social Science & Medicine 2010,80: 1509-1517 • Scheers, ECAH, Professionaliteit kun je leren, Medisch Contact 2010, 22 (6) 994-005 <p><i>Presentaties congressen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jippes, E., Achterkamp, M.C., Kiewiet, D.J. & J.M.L. van Engelen, Effective curriculum innovation through managing of communication patterns, Poster AMEE congress 2006 • Jippes E, Achterkamp MC, Kiewiet DJ, van Engelen JML. Invoeren van onderwijsvernieuwingen op de werkvloer door beïnvloeding van communicatiestromen, poster NVMO congres 2006 • Jippes E, Remmelts P, Eising HP, Mourits MJE, Towards quality monitoring systems in postgraduate medical education, poster AMEE congress 2007 • Hercules LM, Jippes E, Verhagen AEE, Meininger AK, Duiverman EJ, Mourits MJE. Opleidingsvernieuwingen in relatie tot veranderkundige en onderwijskundige inzichten, paper NVMO congres 2007 • Lonkhuijzen LRCW, Eising HP, Remmelts P, Mourits MJE, Jippes E. Naar kwaliteitssystemen in de medische vervolgoopleidingen, paper NVMO congres 2007 • Croon, C de, Vreede, I de, Bavel, J van, Cate, F ten, Jippes E, Busari J, Implementations of competency-oriented PGME-programs necessitate professionalisation of the residents: the Dutch experience, paper AMEE congress 2008 • Meininger AK, Hercules LM, Jippes E, Verhagen AAE, Duiverman EJ, Mourits MJE, Regional meetings: a powerful way to support educational innovations, poster AMEE congress 2008 • Jippes E, Pols J, Achterkamp MC, Kiewiet DJ, van Engelen JML, Brand PLP, Evaluatie opleidingsvernieuwingen vervolgoopleiding, paper NVMO congres 2008 <p><i>Overige</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Winnaar CBOG prijsvraag beste opleidingsinitiatief 2008 (initiatief: Elektronische leeromgeving via nestor, presentator: Drs. N. Reesink) • Paper "Naar kwaliteitssystemen in medische vervolgoopleidingen" is op het NVMO congres 2007 genomineerd voor beste paper uit de onderwijspraktijk. • Presentaties op landelijke conciliumvergaderingen van O&G en kindergeneeskunde • Presentaties op landelijke focusbijeenkomsten en resultaatbesprekingen • Presentaties op COC bijeenkomsten in de regio • Drie publicaties nieuwsbrief Wenckebach • Opleidingsrichtlijn portfolio gereed en opleidingsrichtlijn docentprofessionalisering is in voorbereiding • Evaluatie Poli Op Naam voor AIOS bij de afdeling O&G • Begeleide intervisie voor AIOS O&G

2. Project docent- en AIOS-professionalisering	<p><i>Teach-the-Teacher deel 1</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 cursussen deel 1 (in de OOR) <p><i>Praktijkbijeenkomsten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 praktijkbijeenkomsten Feedback (UMCG O&G en kindergeneeskunde) • 2 praktijkbijeenkomsten KPB (UMCG O&G en kindergeneeskunde) • 4 praktijkbijeenkomsten portfolio (UMCG O&G en kindergeneeskunde, MCL O&G en kindergeneeskunde, MST O&G en kindergeneeskunde) • 3 Active Learner Cursussen (worden gecontinueerd 2x per jaar)
3. Project Instructievideo's	<ul style="list-style-type: none"> • Instructie DVD KPB ontwikkeld en verspreid
4. Project E-learning & Skillslab	<ul style="list-style-type: none"> • E-toets en E-learning programma voor de module "nekplooiemeting en counseling" ontwikkeld
5. Project Nestor	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronische LeerOmgevingen ontwikkeld voor In VIVO, onderwijs O&G, onderwijs kindergeneeskunde en AIOS O&G
6. Project Onderzoek & Kwaliteitszorg	<p><i>Onderzoek naar invoering opleidingsvernieuwingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle afdelingen O&G en kindergeneeskunde (2007 - 2010) • Evaluatie Poli op Naam • Opleidingsvernieuwing is onderdeel van Jaarlijkse evaluatie opleiding O&G
	<p><i>Onderzoek naar leerklimaat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie leerklimaat bij alle onderafdelingen O&G (vanaf 2007 jaarlijks)
	<p><i>Onderzoek naar docentcompetenties</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluatie supervisor competenties bij O&G Martini Ziekenhuis (2008) • Evaluatie supervisor competenties bij kindergeneeskunde UMCG (2009) • Evaluatie supervisor competenties bij O&G UMCG (2007-2010) • Evaluatie supervisor competenties bij kindergeneeskunde MCL (2009)

Tabel 1: Overzicht resultaten projecten In VIVO OOR NO

Bijlage 2: Kernteamleden OOR NO

Team In VIVO 2007 - 2010¹:

Mw. Prof.dr. M.J.E. Mourits	impl coördinator O&G UMCG, gynaecoloog, opleider UMCG
Mr. Dr. A.A.E. Verhagen	impl coördinator kindergeneeskunde UMCG kinderarts, opleider UMCG
Prof. dr. E.J. Duiverman	impl coördinator kindergeneeskunde UMCG, kinderarts, was plv. opleider UMCG
Prof. dr. P. L.P. Brand	impl coördinator kindergeneeskunde regio, kinderarts, opleider Isala Klinieken Zwolle
Dr. P.J.Q. van der Linden	impl coördinator O&G regio, gynaecoloog, opleider Deventer Ziekenhuis
Prof. dr. P.P. van den Berg	gynaecoloog, plv. opleider UMCG
Mw. Dr. M. Groenewout	gynaecoloog, UMCG
Mw. Dr. M. Dousma	was AIOS kindergeneeskunde, nu kinderarts
Mw. Drs. N. Doornebal	was AIOS kindergeneeskunde, nu kinderarts
Mw. Drs. L. Meijer	was AIOS kindergeneeskunde, nu kinderarts
Mw. Drs. M. Hoeksma	AIOS kindergeneeskunde
Mw. Drs. A. van Veen	was AIOS O&G, nu gynaecoloog
Mw. Drs. J.M. Woolderink	AIOS O&G
Mw. Drs. I. van der Veen	AIOS O&G
Mw. Dr. T. Lely	AIOS O&G
Drs. E. Jippes	procesbegeleider, bedrijfskundige, Wenckebach Instituut PGSOM
Mw. Drs. L.M. Hercules	procesbegeleider, onderwijskundige, Wenckebach Instituut PGSOM
Mw. Drs. P. Rimmelts	procesbegeleider, psycholoog, Wenckebach Instituut PGSOM
Drs. A.K. Meininger	projectmanager Medische Vervolg Opleidingen, Wenckebach Instituut PGSOM
Mw. K. Soepboer	secretariaat In VIVO, Wenckebach Instituut PGSOM
Mw. A. van Tamelen-Aal	secretariaat In VIVO, Wenckebach Instituut PGSOM
Mw. R. Westra	secretariaat In VIVO, Wenckebach Instituut PGSOM

---

¹ In de loop van het project zijn enkele wisselingen in het kernteam geweest. In dit overzicht zijn **alle** mensen opgenomen die in het kernteam op een zeker moment hebben gezeten. De normale bezetting was: impl coördinator O&G en kindergeneeskunde, twee AIOS O&G, twee AIOS kindergeneeskunde, procesbegeleider en een secretariaal medewerker.

Bijlage 3: Overzicht regionale bijeenkomsten

De regionale bijeenkomsten van In VIVO zijn om en om in het UMCG en in (en in samenwerking met) de regionale opleidingsinstellingen georganiseerd. Zie tabel 2 voor een overzicht van de bijeenkomsten en tabel 3 voor een evaluatie. Van de eerste twee bijeenkomsten zijn geen evaluatie gegevens bekend.

<i>Datum</i>	<i>Locatie</i>	<i>Onderwerp</i>	<i>Deelnemers</i>
19 januari 2007	UMCG	Startbijeenkomst	30
22 juni 2007	Isala Klinieken Zwolle	Effectief geven van feedback	25
18 januari 2008	UMCG	Werken met het portfolio	46
20 juni 2008	Medisch Centrum Leeuwarden	Coachen op competenties op de werkplek en in gesprek	29
30 januari 2009	UMCG	360 ° feedback: randvoorwaarden voor implementatie	39
2 oktober 2009	Martini Ziekenhuis	Evaluatie van supervisors en POP	29
21 mei 2010	UMCG	Slotbijeenkomst: De oogst van In VIVO, ja maar....?!!	39

Tabel 2: Overzicht regionale bijeenkomsten project In VIVO OOR NO

<i>Vraag</i>	<i>Gemiddelde scores bijeenkomsten (gemiddelde, standaarddeviatie)</i> Schaal 1 – 5 (1 = zeer mee oneens, 2 = oneens, 3 = eens / oneens, 4 = eens 5 = zeer mee eens)						
	19 jan 07 Start	22 juni 07 Feedback	18 jan 08 Portfolio	20 juni 08 Competenties	30 jan 09 360 °	2 okt 09 Evaluatie sv	21 mei 10 De oogst
Ik ben goed geïnformeerd over de landelijke en regionale ontwikkelingen van In VIVO	NB (= niet bekend)	NB	3.7(.6)	3.6(.7)	3.8(.6)	4.4(.6)	3.7(.6)
Ik heb nuttige tips gekregen	NB	NB	4.2(.8)	4.4(.8)	4.1(.7)	4.2(.6)	4.1(.6)
Ik heb scherper voor ogen welke activiteiten ik het komende half jaar ga ondernemen in mijn afdeling voor In VIVO	NB	NB	4.1(.6)	4.3(.6)	4.0(.7)	4.5(.6)	3.8(.7)
Ik heb door de workshop een beter beeld gekregen van het gebruik van het instrument	NB	NB	3.8(.9)	4.4(.7)	4.4(.6)	4.0(.6)	4.2(.5)
Ik vond de bijeenkomst goed georganiseerd	NB	NB	4.4(.6)	4.3(.8)	4.3(.4)	4.4(.6)	4.4(.6)
Ik vond de bijeenkomst inspirerend	NB	NB	4.2(.8)	4.4(.6)	4.1(.6)	4.4(.6)	4.2(.8)
De bijeenkomst beantwoordde aan mijn verwachtingen	NB	NB	3.9(.5)	3.8(.8)	3.9(.8)	4.2(.5)	4.0(.7)
Ik vind dat we de bijeenkomsten moeten voortzetten	NB	NB	4.4(.5)	4.5(.7)	4.5(.5)	4.4(.7)	4.2(.6)

Tabel 3: Evaluatiegegevens regionale bijeenkomsten project In VIVO OOR NO